

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > בלבבי ה_עמוד נב_לא טוב היות האדם לבדו >

בלבבי ה_עמוד נב_לא טוב היות האדם לבדו

בלבבי ח"ה - עמ' נב

אהבת ה'

"לא טוב היות האדם לבדו"

א

דבר ראשון מה שצריך שיהיה ברור, כל מה שרצוננו בדיבורים אלו הוא לעשות נחת רוח ליוצרנו. אם ח"ו אין לקב"ה נחת רוח בדיבורים אלו, אנו מבקשים ומתחננים לפניו שיהיה הדבר כלא היה.

וגם אם הדיבורים הללו הם לרצונו ית"ש, לעולם צריך זהירות בכך, שמא יתערב בכך דברים שלא כרצונו ח"ו. ולכך, ראוי ומוכרח כל הזמן לנסות לרצות רק לעשות את רצונו ית"ש, ולנסות לבטל כל רצון אחר שאינו שייך לכך. זהו סוד ההצלחה של הדבר! כאשר הדבר מעורב רע בטוב, קשה מאוד שיהיה לכך קיום. רק כאשר הכל זך, נקי, ישר וטהור- הדבר יכול שיהיה לו קיום אמתי. ודאי שלכל אדם יש נפילות שבהם הוא דואג לעצמו והם אינם לשם שמים, מ"מ צריך שהרצון, שהתשוקה תהיה רק לעשות נחת רוח ליוצרנו, וזה יהיה הבסיס הפנימי. ואם וכאשר נופלים מכך ח"ו, להשתדל מיד לחזור לנקודה הפנימית שהיא לעשות נחת רוח ליוצרנו.

בראשית קיום של כל דבר, נצרך שהאדם יתפלל על כך, שאם מה שהוא עושה זה לרצונו ית"ש- שיהיה קיום לעשיה זו, ואם ח"ו זה לא לרצונו- אזי שלא יהיה לכך קיום. זאת ועוד, יש להתפלל שאף אם המעשה הוא לרצונו ית"ש, נצרך תפלה שהאדם יעשה זאת לרצונו ית"ש, וכל הרגשה שאדם מרגיש שהיא אינה לרצונו ית"ש, עליו להתפלל על כך שרצון והרגשה זו ימחקו מלבו ומחשבותיו ולא ישאר בלבו ובמחשבתו אלא רצונות שהם לשם שמים ולנחת רוח לפניו ית"ש. נוסף על כך, על האדם לפני כל מעשה שעושה, לחשוב ולהרגיש, ואפילו לומר כן בפה לקב"ה: שכל רצונו במעשה שעושה זהו להתקרב אליו ית"ש, ואם יש מניעה בתוך המעשה שמונע את הקירבה לקב"ה, אנה שיבטל את המניעה ויאיר את עינו כיצד הדרך הראויה לעשות את המעשה.

ולכך, עלינו לקיים תנאים אלו בתחילת כל מעשה ומעשה בכל זמן, ובכל עת ובכל שעה.

ב

צריך לידע, בכל קיבוץ שיש: לשם מה נעשה הקיבוץ? מה המכוון והתכלית של הקיבוץ? כשיושבים ציבור, א"א לדבר דיבורים ששוים לכולם, מכיון שכל אדם ואדם מדרגתו שונה משל רעהו, ולכך נצרך לדיבורים ייחודיים לו. ולכך, אם מחפשים לדבר

דיבורים של שכל והבנה, נצרך לדבר לכל יחיד ויחיד, ולא לאסוף ציבור ולדבר בפניהם דיבורים אחידים לכולם.

אולם באמת, המטרה של קיבוץ אמתי שונה לחלוטין. המטרה היא לקבץ יחד את התשוקות האמתיים של לבות ישראל, לקבץ מכל לב ולב את התשוקה האמיתית להתקרב לבורא ולעשות לו נחת רוח, וקיבוץ זה של כולם יחד, כל אחד עם נקודות האמת שבלבו, יבעירו יחדיו אש להבה שתתן תועלת לכל המתקבצים.

ולכך, לעולם בכל קיבוץ וקיבוץ של בני"א, נצרך שתהיה כוונה משותפת לכולם: כוונה לחפש את האמת, כוונה לחפש את הקב"ה. ועי"ז, כל אחד מקבל את כוחות כולם, ויחדיו אפשר להגיע לאמת. ולכך ההכנה הראויה לכל אדם שמתקבץ לשמוע דברי אלקים חיים יחד עם ציבור, נצרך שיכין עצמו שיעשה זאת לש"ש, לחפש את האמת, את הקב"ה, ועי"ז יזכה להגיע לשם יותר זך, יותר נקי. וככל שהרצון יותר זך ונקי, כן יזכה להשכיל ולהבין את דרכו כיצד להתקרב לקב"ה.

ג

ביאור הדברים. הנשמה היא אלקית ורצונה לעשות רצון קונה, "רצוננו לעשות רצונך אלא שאור שבעיסה מעכב". הרצון האמתי של האדם הוא לעשות נחת רוח לקב"ה, אלא שהשאור, האני החיצוני, דורש את שלו. ולכך צריך לנסות לסלק את הרצונות החיצוניים ולעורר את נקודת האמת, את ה"רצוננו לעשות רצונך".

ע"י שכל אחד מכין עצמו כראוי לשמוע לש"ש, מתקבצים יחד כל הרצונות של כולם, רצונות לש"ש, ואז יש סיעתא דשמיא מיוחדת מאוד להגיע לאמת. כל זמן שהרצונות מעורבים טוב ברע, לשם שמים יחד עם שלא לשם שמים, אין אפשרות לקבל שפע טהור, כי השפע בא לפי הכלי, וכיון שהכלי מעורב טו"ר כן השפע שמקבל- מעורב טו"ר.

ד

נקודה נוספת חשובה מאוד. כל יהודי יש לו יחוד בנפשו. ראובן מיוחד בנקודה זו ושמעון בנקודה זו וכו' וכו'. כאשר אדם פועל לבד, כל אחד יש לו רק את הכח של עצמו, את הכח היחודי שלו. אולם כאשר אדם מצרף עצמו עם הזולת, מקבץ את כוחות נפשו עם הזולת, כל אחד משפיע לחבריו את הכח היחודי שלו, וכך כל יחיד ויחיד יכול לקבל את כוחות כולם ולעבוד עם כולם את הקב"ה.

אולם בשביל שיהיה חיבור אמתי, נצרך שכל אחד יבוא לש"ש. כי אם יש כוונות שלא לש"ש ח"ו הרי זה מעורב טוב ברע, ורע אין לו חיבור, "ונרגן מפריד אלוף", "קשר רשעים אינו קשר". רק אמת, אותיות ראש תוך וסוף, רק מכח האמת אפשר לאחד דברים. חיבור שאינו חיבור של אמת, אינו חיבור אמתי, וכיון שאינו אמתי- אין לו קיום! הן מצד כמות הזמן שיחזיק החיבור, והן מצד האיכות של החיבור שלא תצמח מכך תועלת מרובה.

בודאי שלא קל למצוא אנשים שרוצים להתקבץ לש"ש, אולם צריך לחפש זאת מאוד. ולא לחפש את הכמות של האנשים, אלא ראשית בעיקר לחפש את האיכות!! ובכל עת ובכל שעה צריך לזכור זאת כל יחיד, ולהזכיר זאת לכולם, שכל אחד יזכור לעשות זאת לש"ש.

ובודאי שפעמים רבות יש שכחה בכך, אולם כל זכירה קטנה בזה, כל רצון לכך, הוא גדול לאין שיעור. ולאט לאט אם האדם לא יתפעל מן הנפילות ותמיד יזכיר את עצמו ואת האחרים לעשות זאת לש"ש, הקב"ה יחוס עליהם וישמח בהם ויזכיר להם זאת באתערותא דלעילא, מתנת שמים הבאה לאחר אתערותא דלתתא, לאחר רצון עז עם נסיונות והתמדה, עם כל הנפילות והשכחה. כשהאדם מחפש את הקב"ה באמת, הקב"ה לא יעזבנו, ובודאי יקרבו אליו, ויזכהו לעשות זאת לש"ש כפי שאיפת לבו הטהורה!...

ה

מן הראוי, שכל יחיד ויחיד, וכולם יחד, יתפללו תפילות רבות על כך שיזכו לעשות מעשיהם לש"ש כל אחד בחלקו הפרטי, וכן שהקיבוץ שלהם יחדיו יהיה לש"ש. אין תפלה חוזרת ריקם, וכאשר אדם מתפלל לקב"ה שיזכה לעשות מעשיו לש"ש, בודאי שתפלה כזאת אינה חוזרת ריקם.

אולם, לא תמיד רואים זאת במוחש, ולכך נצרך לא ליפול ברוחו אם רואה שתפלתו אינה מתקבלת מיד, אלא יאמין שבודאי התקבלה, אלא שעדיין אין זה ניכר בגלוי, וימשיך להתפלל כך אפילו זמן מרובה, ולא יתיאש בכך לעולם. ובודאי ובודאי מובטח לו שסוף כל סוף יראה זאת במוחש, שלבו נטהר ותשוקתו לעשות מעשיו לש"ש קבלה משנה תוקף ועוצמה רבה.

ובאמת, שתפלה זו שיזכה האדם לעשות מעשיו לש"ש, צריכה להיות שגורה על לשונו של האדם תדיר. כי לעולם, אף אם זכה האדם לעשות מעשיו לש"ש, תמיד יש מדרגה עליונה יותר, טהורה יותר, ולעולם צריך שהאדם ישאף ויתפלל על כך שיזכה לטהרה יותר גבוהה, שיזכה ומעשיו יעשו לש"ש יותר ויותר. זו תפלה שצריכה להיות שגורה על לשונו של האדם תדיר כל ימי חייו בעוה"ז.

רוב רובם של האנשים, קשה להם להחזיק מעמד בעבודת ה' לבד, ולכך נצרך שלפחות יהיה לאדם חיבור עם עוד חבר, ש"איש את רעהו יעזרו". אולם, צריך זהירות יתירה שהחיבור יהיה לש"ש, ולא לתועלת עצמו. והם עצמם, ראוי להם שידברו על זה רבות, שרצונם להתחבר לש"ש.

י

דברינו אלה למצוא קיבוץ של יראי ה' באמת, או חבר מבקש ה' באמת, אינו דבר קל כל כך להשמה בדורנו זה. אולם אל יפול האדם ברוחו על כך, וח"ו לא יתיאש מכך, אלא יאמין בקב"ה שמנהיג את עולמו במדת האמת. ומי שמחפש אמת, הקב"ה יעזור בכך.

ולכך, צריך להרבות בתחינה ובקשה על כך לפניו ית"ש: שיזכהו לחבורה או חבר שמבקש אמת, ומתאים לו לפי כל צרכיו. ובודאי שאין הכרח שמיד תתקבל תפלתו, אולם אין להיתיאש משום כך, אלא להמשיך ולהמשיך להרבות בתפלה על כך עד שיעזור לו הקב"ה בכך. ולא לחוש אפילו אם זה יקח כמה שנים!! זוהי דרכו של עובד ה': שאינו מתיאש מלעמול ולבקש בתפלה אפילו כמה שנים, אע"פ שאינו רואה תזוזה כל שהיא! כי הוא בטוח בקב"ה ששומע תפלתו, ובודאי ובודאי סוף כל סוף ישמע תפלתו ויקרב אותו אליו.

ובאמת, יש הרבה דרכים לקב"ה כיצד לקרב את האדם אליו, ולכך, עיקר ההפצרה בתפלה, נצרך שתהיה על כך שהקב"ה יקרב אותו אליו. ובענין הדרך, איך וכיצד יקרב אותו, ע"י רב או ע"י חבורה או ע"י חבר וכו' וכו', צריך אמנם להתפלל, אולם לא זה העיקר, אלא העיקר להתפלל על התכלית- שיהיה קרוב לקב"ה!!

ז

באופן כללי, צריך זהירות בעבודת ה': לעשות את העיקר- לעיקר, ואת הטפל- לטפל, ולא ח"ו להיפך. וכן להעמיד דברים על מקומם: את היסוד- כיסוד, ואת הפרטים- כפרטים, ולא להיפך.

ולכך, העיקר והיסוד של הכל: זה להיות קרוב לקב"ה!! וצריך לזכור זאת כל הזמן, ולזה לשאוף כל החיים, להתקרב יותר ויותר. ולזכור שכל שאר הדברים- הם דרך "איך" להגיע לתכלית, דרך "איך" להגיע לקב"ה. ולכך העיקר- זה להתפלל להיות קרוב לקב"ה באמת. ובודאי להתפלל גם על הפרטים, על דרך הקירבה וכו', אולם לאחוז בעיקר- כעיקר, ובטפל- כטפל, ביסוד- כיסוד, ובפרטים- כפרטים.

וכל מי שיחפש את הקב"ה באמת, בודאי הקב"ה לא ישיבו ריקם...

ח

ובאמת אמרו בגמ' (ב"ב, טז) "אמר רבא היינו דאמרי אנשי או חברא כחברי איוב או מיתותא". וסיבת הדברים, הן מפני הצורך הנפשי של האדם שלא יהיה בודד, וצריך לשתף את חייו עם רעיו, או לכל הפחות אדם אחד. זוהי צורת היצירה "לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ב, ט), האדם מוכרח לצוות שישהה עמו וישתפו בהיות חייו. אולם לא רק זה הצורך לחבר, עיקר הצורך, הוא מצב של "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק" (ישעיה מא, ו). אדם קשה לו להתמודד עם כל נסיונות החיים לבד, החיים מלאים בנסיונות וקשיים, הן קשיים בגשמיות והן קשיים ברוחניות. ונצרך לאדם כוחות מרובים מאד לעמוד בכל הנסיונות והקשיים. ולבד קשה לו לאדם לשאת זאת על כתפיו, ורק כאשר יש לו לאדם שותף שמועדד את רוחו ומחזקו לבד יתפעל מכל תהפוכות החיים, רק אז יכול להחזיק מעמד. קשה מאד לאדם לעמוד בזה לולי חבר אמיתי.

ט

יש בזה קושי גדול, כי מאד קשה למצוא חבר אמיתי, חבר שיתאים להלך רוחו, וביותר חבר נאמן שבאמת נאמן לאדם בכל שלבי החיים. אולם אם אין זאת לאדם, אמרו חז"ל "או מיתותא" ח"ו ח"ו. וא"כ מה תקנתו של אדם זה, יחיה את כל חייו בצורה של מיתותא, אי אפשר לחיות כך!

מה תקנתו של אדם זה? ראשית כבר כתבנו שיתפלל על כך רבות ולא יתיאש אפילו אין נראה לו שתפילתו נתקבלה, כי בודאי נתקבלה, וברבות הימים ודאי שיראה זאת במוחש. אולם כך זמן שעדיין לא נראה זאת במוחש מה יעשה?

י

התשובה לכך הוא סוד גדול למי שלא ידעו, ופשוט מאד למי שידעו. הסוד הגדול הוא שהקב"ה הצותא האמיתי ביותר שיכול להיות לאדם. אין זאת אומרת שלא צריך כלל רעים וידידים, אולם הידיד האמיתי הוא הקב"ה! "רעך ורע אביך אל תעזב" (שבת לא) ופרש"י שרע אביך הוא הקב"ה.

למה זה סוד גדול? כי נראה לו לאדם שהקב"ה מלך גדול שאי אפשר להתקרב אליו, מלך רם ונישא שאין לאיש חיבור ידידותי עמו, מלך ששוכן שם בעליונים שאין שייך כלל להגיע לשם ואם אי אפשר להגיע לשם כיצד ניתן להיות ידיד עמו? איך שייך ליצור קשר ידידות עם ידיד שאי אפשר לראות אותו אף פעם? מחשבות אלו הם מחשבות שכמעט כל אדם שנולד ומתבגר חושב כך, אא"כ מי שהוא גילה לו שמחשבות אלו הם טעות נוראה בחיים, היא טעות שמאבדת מהאדם את כל תכליתו בחיים.

התכלית של האדם זה להיות קרוב לקב"ה, קרוב מאד, להיות ידיד ה', להרגיש את האבהות שבו, להרגיש את אהבתו אלי, מעין בחינה של "אני ואתה נטייל בג"ע" (סנהדרין קב ע"א) (אין זה סותר ליראה כי יש בחינה של "גילו ברעדה" (תהלים ב,יא) ואכמ"ל). ה' הוא ידיד לכל דבר, אין ידיד כמותו בעולם. אף ידיד לא יכול להיות קרוב לאדם כמו הידיד הזה, הקב"ה. מי שלא זכה לכך זה נראה לו מליצה, דברים יפים בשכל שאין להם שום קיום בעולם המוחשי, בעולם הרגשות. נראה לו שמי שחושב ומדבר כן, הוא בעל דמיונות שנדמה לו שמרגיש את הקב"ה, הוא בטוח שאת הקב"ה אי אפשר להרגיש. אוי! אוי! כמה רחמנות אם יש אדם בעולם שחושב כך, הוא מאבד לעצמו את הידיד הכי טוב שיכול להיות בעולם. זוהי ידידות נפלאה, זו ידידות נוראה, זו ידידות כל כך עמוקה שאין לה אח ורע בעוה"ז. אדם שחש את הקב"ה בלבו הוא עטוף כולו אהבה מה', הוא הולך עם הקב"ה בכל מקום, בכל מקום שהוא נמצא הוא מרגיש במוחש ממש שהקב"ה עמו ("מלא כל הארץ כבודו" (ישעיהו ו,ג)).

אדם חייב להבין, שכל זמן שלא זכה להרגיש זאת, זה ממש "מיתותא" בעוה"ז, אפילו אם יהיה לו את כל הטוב שבעולם, בכל מכל כל, חסר לו את העיקר, את הידידות שלו עם הבורא, את הידידות האמיתית. הוא חי מניצוצות של אהבה, והוא אינו מכיר מהו לחיות כל היום כולו בעולם של אהבה, ממש חיים בתוך עולם של אהבה, חיים שאין רגע של בדידות, תמיד יש שותף, ושותף אמיתי, הקב"ה! מי שיאמין לדברים ויחליט שגם הוא רוצה לחיות בעולם אהבה זה, קונה בזה את כל עולמו. בע"ה נשתדל לבאר בל"נ כיצד נכנסים לעולם אהבה זה.

יא

לפני שהאדם מתחיל לנסות לעבוד בכדי להרגיש את אהבתו לבורא ואת אהבת הבורא אליו, ראשית כל צריך שיעמדו לנגד עיניו דברי הגמ' בשבת ל"א, "דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה זיל גמור". מיהו חברך? פירש"י "דעלך סני לחברך לא תעביד רעך ורע אביך אל תעזב (משלי כז) זה הקב"ה!!! הקב"ה בכבודו ובעצמו הוא רעך ורע אביך, זה נורא נוראות. הגמרא אומרת לנו שהקב"ה הוא חברך, הוא רעך ורע אביך, ידיד ממש, ידיד אמיתי שאין כמותו.

אנו רגילים להכיר את הקב"ה בתור מלך כל העולמות, בורא כל העולמות, אנו רגילים להתיחס אליו כקדוש, מופרש, ומובדל שאין לנו שום השגה מחשבה ותפיסה בו, ובאמת כל זה נכון. אבל יש עוד יחס עם הקב"ה, עוד צורה של הסתכלות על הקב"ה, צורה של "חברך", "רעך ורע אביך", מהלך של ידידות עם הבורא. זהו מהלך שונה לחלוטין, זהו מהלך של קשר נפשי עם הקב"ה. כשם שאדם נעים לו ונחמד לו לשבת עם רעיו וידידיו ולשוחח עמהם, כן ממש יש מהלך כזה עם הקב"ה. האדם נמצא בחברתו של הקב"ה, הוא הרע שלו, הוא הידיד שלו, הוא משוחח עמו בכל עת ובכל שעה שירצה. לא כמו ידיד בשר ודם, שלפעמים האדם נמצא עם הידיד שלו ולפעמים לא נמצא עמו, הידידות שיכולה להיות עם הקב"ה שהוא נמצא עם הידיד שלו כל הזמן, הוא נמצא עם הקב"ה בכל עת ובכל שעה ממש כפשוטו.

יב

האדם חייב להפוך את צורת מחשבתו על הקב"ה. לא רק להתיחס אליו כמופלא ורחוק, יושב בשמים "ומי יעלה לנו השמימה". ועוד הרי כתיב "כי לא יראני האדם וחיו" (שמות לג,כ), ומה השייכות שלי להיות ידיד עם הקב"ה? זהו טעות! שטות שהיצה"ר מכניס בלב בנ"א שאי אפשר להיות קרובים להקב"ה, שאי אפשר להיות ידידים עם הקב"ה, אבל זה ממש ההיפך של האמת, זה ממש ההיפך מצורת חיים של היהודי האמיתי. יהודי אמיתי חי עם הקב"ה בלבו בכל עת ובכל שעה, הקב"ה הוא ידיד שלו. מי שזכה לטעום טעם מה של ידידות זו, מרגיש באופן ברור מאד מעל לכל ספק, שאין ידידות כזו בעולם, אין נאמנות כזו בעולם, אין נעימות כזו בעולם כמו לשהות בחברת הקב"ה. הקב"ה הוא הצותא האמיתי של האדם, הוא החבר

האמיתי של האדם והוא הרע האמיתי של האדם.

יג

הקב"ה ברא את היצה"ר בשביל לנסות את האדם. היצה"ר מכניס לאדם במחשבתו כל מיני השקפות ומחשבות שאין להם שחר. הוא אומר לחושך אור ולאור חושך, הוא אומר לאדם במחשבתו, איזה מין מחשבה זה להיות קרוב לקב"ה? להיות חבר של הקב"ה? להיות ידיד של הקב"ה? הקב"ה זה נורא ולא שייך כלל קשר עמו, ועוד חבר וידיד? ח"ו מלומר כזה דבר, ועוד כל מיני טענות וטענות שונות. סה"כ הוא רוצה דבר אחד, שהיהודי לא יהיה קרוב לקב"ה ח"ו, שהיהודי לא יהיה חבר של הקב"ה, שהיהודי לא יהיה ידיד של הקב"ה, זו כל מטרתו.

יד

מי שמחפש אמת, הוא איננו מתפתה לטענות שוא אלו של היצה"ר. הוא מתפלל לקב"ה שיאיר לו את האמת, ובוכה על כך רבות שהקב"ה יראה לו את האמת. האם אפשר להיות חבר וידיד של הקב"ה נפשית, או שכל מאמרי חז"ל אלו רק משלים בלבד ח"ו, ואי אפשר להרגיש זאת בנפש, וזו איננה הרגשה נפשית. הוא מתפלל ובוכה לקב"ה שיברר לו את האמת, ולאחר מכן הוא ניגש לגדולי הצדיקים האמיתיים, ושואל אותם, האם אפשר להרגיש את הקב"ה בלב? אפשר להיות ידיד של הקב"ה? אפשר להיות חבר של הקב"ה? אלו הם הרגשות מציאותיות או ח"ו דמיוניות? זו צורת החיים של היהודי או שזה עוד המצאה שמישהו המציא?

אם אדם מתפלל לקב"ה באמת שוירה לו את האמת, ובוכה על כך רבות, הקב"ה יעזור לו שימציא לו עובד ה' אמיתי, שיראה לו ויגיד לו שאין מילתא דפשיטא יותר מזה, זהו צורת החיים של כל גדולי הצדיקים במשך כל הדורות. אין פשוט יותר מפשוט שהיהודי צריך להיות קרוב לקב"ה, חבר של הקב"ה וידיד של הקב"ה (אין זה סותר ח"ו ליראה כדכתיב "וגילו ברעדה").

טו

והנה שם הקב"ה ליצה"ר שיניע את האדם מכל נקודה של אמת, ושערי טענותיו של היצה"ר לא ננעלו, והוא מוצא הצדקה להסיר את האדם מן האמת, מן הקב"ה. כשאתה בא ליהודי יקר מעם ישראל, שומר תורה ומצוות ומדקדק קלה כבחמורה, וכל כולו רוצה ומשתדל לעבוד את הקב"ה, והנך מציע לו דרך כיצד להתקרב לקב"ה, כיצד להגיע לאהבת ה', כיצד הוא ירגיש שהוא אוהב את ה' וירגיש שה' אוהב אותו, היצה"ר מיד מכניס במוחו ובלבו טענות שונות ומשונות.

ראשית טענתו שעדיין הוא עסוק לקנות את מידת היראה, שהיא הראשית בעבודת ה', כדכתיב "ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא, ו) וגו'. והוא וטענתו עמו, שכל זמן שהוא לא גמר לקנות את מידת היראה, אין הוא יכול להמשיך ולקפוץ מדרגות, ולנסות לקנות אהבת ה'. הוא חושב לעצמו ואומר, קודם כל אגמור לקנות את מידת היראה קנין אמיתי בה, שאני ירא ירא לפחות יראת העונש, יראה חזקה מאד, ובע"ה לאחר שאגמור בזאת, אמשיך בע"ה לקנות את מדת האהבה. והיצה"ר משטה בו ומשטה בו כל ימיו, שעדיין הוא אינו ירא כראוי, ותמיד דוחהו מלעסוק בעבודת קניית מידת אהבת ה', עד שח"ו כל ימיו הוא עדיין עסוק לקנות את היראה, ולעולם, עד עת מיתתו, הוא עדיין לא התחיל לעבוד על אהבת ה'.

ראינו יהודים כאלו שיצה"ר שיטה בהם כך, וח"ו יצאו מן העולם הזה בלא שהתחילו כלל לנסות לאהוב את ה'. אולם בדורינו, אנו דור חלש, כבר כתב מרן בעל "הקהלות יעקב", שאדם צריך לחטוף מכל מה שיכול ולא ימתין ויחכה לזמן שמי יודע אם יבוא פעם. צריך לחטוף מכל מה שאפשר, מיראת ה', מאהבת ה' ומכל שאר מידות טובות. כמה רחמנות על אדם שיצא מן העולם הזה בלא שהתחיל כלל להרגיש אהבת ה' אמיתית בלב. צריך לעבוד גם על יראת ה', וגם אהבת ה' עכשיו ומיד, כי אם לא עכשיו אימתי? ומי יודע מה ילד יום.

טז

והנה יש בני"א שטענתם בפייהם, ש"חדש אסור מן התורה", ולא כך קיבלנו מרבנותינו ז"ל. אלא הדרך שגדלנו בה, היא לעסוק בספרי מוסר, ספרי יראים. "יראים" משמעו כלשונו, שבעיקר העסק צריך שיהיה לקנות את מידת היראה, יראת העונש. ולא מצינו אצל רבותינו, ששמו דגש כ"כ והרבו לדבר על אהבת ה' וכו' וכו', דברים אלו ודברים מעין אלו. ובאמת מילתא דפשיטא היא שאין שייך לטעון כן על מצוה דאורייתא גמורה, "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך".

אילו זה היה מילתא דחסידותא או מנהג טוב, היה מקום לבוא ולומר שאין זה דרכינו, אין זה מנהג אבותינו, ואנחנו מנהג אבותינו בידינו. אולם על מצוה דאורייתא גמורה, אין שייך כזו טענה. ובודאי ובודאי שגם אבותינו הקדושים קיימו מצוה דאורייתא גמורה, ולכך אין מקום לטענה שאהבת ה' אינה דרך אבותינו. ומי לנו גדול מרבינו הח"ח, מאור הגולה כולה בכלל

ובני ליטא בפרט, שהביא את דברי "החינוך" בריש ספרו "באור הלכה" וז"ל "וענין המצוה שיראה האדם להשים כל מגמתו וכל מחשבתו אחר אהבת הש"י ויערוך בלבו כי כל מה שיש בעולם, מעושר בנים וכבוד, הכל הוא כאין נגד אהבתו ית', וכו'" עיי"ש.

ואף שהדברים פשוטים וברורים לכל לב מבקש את הקב"ה באמת, מ"מ למען הסר צל צילו של ספק מכל מאן דהוא, העתקנו את דבריו. ואל ישיאך יצרך לומר שאהבת ה' שייכת לתנועת החסידות וכד'. וכי מצות עשה דאורייתא מפורשת שייכת לחסיד או לליטאי? ודאי שלא שייך לומר כן. והחינוך כתב שזו מצות עשה תמידית לכל אדם. וכתב דבריו מאד מאד בבירור, "שיראה האדם להשים כל מגמתו וכל מחשבתו אחר אהבת הש"י" וכו'. למי שמבקש אמת אין צורך להאריך בענין זה כלל "ודבר שפתים אך למחסור" (משלי יד, כג). אולם כוחו של היצה"ר רב והוא הצליח לנטוע בבני"א דעות שונות ומשונות, הכל בכל מכל כל, העיקר להרחיק מן האמת.

יז

ואם עדיין לבך מסופק עליך ונראה לך שזהו דרך החסידות (אף שבודאי אינו כן), למענך, למען זכותך לנצח נצחים להתענג בו ית"ש, שלא תאבד את הנצח, את האמת, את הקב"ה, אצטט בזה את דברי נין ונכד לרבינו מיסד תנועת המוסר, ר' ישראל מסלנט, ה"ה המשגיח הגאון הצדיק ר' א"א דסלר זצ"ל בספרו "מכתב מאליהו" (ח"ה עמ' 39) וז"ל:

"בזמנינו, ה"אמיתות" של בעלי המוסר כבר ירדה מן הפרק. כבר אפסו אנשים עם האמת עמוק בלב, עם חשבון נפש חזק ואמיתי. כבר הגיעו עיקבתא דמשיחא, שאמרו חז"ל שיהיה דור חיצוני. אם אדם כבר לומד מוסר, הוא מעונין בעיקר בחכמת המוסר, הפילוסופיה והפסיכולוגיה העמוקה הקשורות עם המוסר. אם הוא לומד מוסר בהתפעלות, אינו מביא את זאת לחשבון הנפש. גם אצל החסידים, חסרה היום העבודה עם הדביקות. לא נשאר אלא החיצוניות של החסידות, שנראה קצת כהתלהבות. יש ניגון, אבל הנשמה של הניגון איננה. ההתלהבות בתפלה, כמעט שייכת לעבר. @15לעידן של היום, כמעט ולא נשארה אלא דרך אחת, @18לקחת כל מה שיכול לעזור ליהדות, @15החכמה של חסידות ומוסר יחד. @18הלואי וישפיעו ביאורים והארות גדולים, הלואי שיפתחו בנו הערצה והכרה לתוה"ק. הלואי שהתעוררות המוסר יביא היום לקצת התלהבות חסידית. והלואי שההתלהבות תתאמץ בקצת חשבון הנפש. הלואי שע"י כל אלה ביחד נזכה לעלות ברוחניות ולהחזיק מעמד כבני תורה ביהדות מחוזקת. יסייענו הש"ת לזה!" עכ"ל. זוהי כל דרכו של הרב דסלר זצ"ל, וזאת ניכר בספרו, שהוא השתמש בכל הספרים: חז"ל, ראשונים, אחרונים, פשטנים, מקובלים, בעלי מוסר וחסידות. מכל דבר ניסה להוציא עצות טובות ומועילות לעבודת ה'.

יח

בכדי להמחיש את הדברים, ביאר זאת בעל ה"פחד יצחק", רבי יצחק הוטנר זצ"ל, במשל נפלא. משל לגביר גדול שהיו לו ב' בנות. כל משאלת לבו, היה לקחת להם חתנים לומדי תורה מופלגים, עובדי ה' באמת. למען מטרה נעלה ונפלאה זו, הוא הסכים להתחייב לפרנסם ולזונם על שולחנו כל ימי חייו, שע"כ יהיה מוחם ולבם פנוי לעבודת קונם. חסד ה' גבר עליו, ובאמת זיכה אותו הקב"ה בב' חתנים מופלגים, עמלי תורה בטרה ובקדושה. הגביר ביקש מכל אחד מחתניו, שיאמר לו איזה מיני אוכלים מחזקים את גופם, בכדי שיאכלו אוכל שמחזק את הגוף, וחסרונות הגוף ומכאוביו לא יפריעם מעבודת קונם. החתן הראשון אמר, שלפי מזג גופי, טוב ומועיל לו שיאכל כל יום בשר בהמה, וזה יחזקו לעבודת קונם. לעומתו, החתן השני, מזגו היה שונה לחלוטין, והוא הביע את צרכי גופו, בכך שיתנו לו בכל יום חלב שנחלב היום, וכד'. מכיון שהחתן הראשון מאכלו היה בכל יום בשר, והחתן השני היה מאכלו בכל יום חלב, ולכך לא יכלו לשבת לאכול יחדיו ממש. (ואף שמן הדין סגי במפות נפרדות, או בהיכר וכד', הם החמירו לאכול כל אחד על שולחן לבדו.) כך ארכו להם הימים, מתוך סיפוק צרכי הגוף כראוי, ועמל בתוה"ק. אולם גלגל מתהפך בעולם, ומזלו נהפך עליו, והפסיד כל רכושו, ונעשה דל החי בצמצום. עם כל זאת, ניסה בכל כוחו ובכל מאודו לזון ולפרנס את ב' חתניו המופלגים, אולם לא כימים ימימה. אם עד תמול שלשום, היה זן ומפרנס כל אחד לפי מזג גופו, לזה בשר, ולזה חלב, עתה, שנעשה רש, אין ידו היתה משגת לזה, ולכך נתן לכולם אוכל שווה. לא חלב, ולא בשר, אלא לחם צר ומים לחץ, אף שעד עתה לא נשאם השולחן לשבת יחדיו. אולם מעתה, שבין כך ובין כך, לא זה אוכל בשר, ולא זה אוכל חלב, למה שלא ישבו יחדיו?

זהו משל נוקב וחודר, הנמשל ברור: פעם החסידות היתה חסידות, והמוסר היה מוסר. ולכך, כל אחד היה עקבי בדרכו, ובדק כל דבר אם הוא שייך לצורת עבודתו. אולם היום, שהחסידות לא חסידות והמוסר לא מוסר, כולם אוכלים על אותו שולחן, כולם ניזונים מאותם ספרים, כל ספר אמיתי שיכול לחזק את האדם לעבודת קונם, צריך להשתמש בו. מי שמבקש אמת, אולי מדת האמת שבו תורה לו לבטל דעתו מפני דעתם של רבותינו, הרב דסלר זצ"ל והרב הוטנר זצ"ל, וימשיך לדרוך בדרכם ולחזק עצמו בכל מה שמתחזק. הארכנו בענין זה, כן ואולי עוד מאן דהוא יתקבלו הדברים הללו בלבו.

יט

והנה היצה"ר נקרא "מלך זקן וכסיל" (קהלת ד,יג), ויש לו הרבה עצות כיצד להרחיק את האדם מקונו, ואם לא מצליח בצורה זו מנסה בצורה זו וכו' וכו'. והנה יש בנ"א שהוא מפתה אותם במחשבתם, ואומר להם, שכיון ש"קב"ה ואורייתא וישראל חד הוא", נמצא שכיון שהם מאד אוהבים ללמוד, והם אוהבים את התוה"ק, לכך אהבת התורה זה כאילו שהם אוהבים את הקב"ה, כיון שהכל אחד.

ובאמת, מילתא דפשיטא היא לכל מי שלמד קצת בספה"ק, שיודע שיש ג' מיני אהבות: אהבת הבורא, אהבת התוה"ק, ואהבת ישראל. ואין אהבה אחת פוטרת את השניה כלל, וצריך כל אחד ואחד מהם בנפרד, וכולם ביחד. אהבת התוה"ק, אינה אהבת הבורא ואינה אהבת ישראל. וכן להיפך, לכל הצדדים. ולכך צריך שיהיה פשוט לכל מי שמבקש אמת ורוצה לעבוד את הקב"ה באמת, שאינו יכול לפטור את עצמו בטענה זו ומעין זו.

כ

והנה יש אחרים שהיצה"ר מנסה להטעות אותם, ולומר להם שהם כבר אוהבים את ה'. ובודאי שאהבת ה' זה דבר נורא נוראות, והם באמת כבר שייכים לזה, ובודאי ובודאי שאפשר לאהוב עוד יותר, ולקנות בזה מדרגות לאין שיעור, אבל הם בתחילת הדרך, ובע"ה במשך השנים תתגבר אצלם אהבת ה' יותר ויותר.

גם טענה זו, למי מבקש אמת, רואה מיד שזה מטענות היצה"ר. מי שחושב ומרגיש כך, על דרך כלל הוא אינו מבין מהי אהבה כלל. אדם צריך להבין, שאהבת הבורא, היא לפחות כאהבת איש לאשתו ואב ואם לבנם, וכשם שאם אב אינו רואה את בנו הוא מתגעגע אליו, כן ממש, ויתר על כך, אדם צריך להתגעגע לקב"ה, להשתוקק אליו. כמ"ש החובה"ל (שער אהבת האלוקים, פ"א) "כלות הנפש לאלקים". באמת זו בעיה, כי היום גם לעיני עוה"ז האהבה נאבדה בצורתה האמתית, ויש איזה ביטול רגשות בכל תחום. וזו צרה נוראה, וחלק מהקללות של עיקבתא דמשיחא.

אהבה בצורה האמתית יוצרת באדם געגועים עמוקים לנאהב, תשוקה עזה לראות אותו, להרגיש אותו, לדבר עמו. אין אלו תחושות שקטות בלתי מוגדרות, אלא פרץ של רגשות שממלא את כל האדם, ומוליד באדם חמימות מוחשית בלבו, ופעמים בכל גופו, חמימות או רעד. קשה לבטא זאת בכתב. הרמב"ם כבר הגדיר זאת, שכל מחשבתו שקועה וקבועה בנאהב. מי שאוהב את הקב"ה, חי בעולם אחר לגמרי, בעולם של ידידות עם הקב"ה. הוא מדבר עמו, הוא מרגיש אותו, הוא קשור אליו קשר נפשי מוחשי עמוק. הקשר הזה ממלא את כל לבבו, ובקשר זה ובתה"ק הוא שקוע כל הזמן. הלב יוצא ממיתה לחיים. זה נותן אושר, סיפוק ושמחה לכל החיים. החיים מקבלים צורה אחרת לגמרי. אדם לא יכול לחשוב שהוא אוהב את ה' סתם כך. זה נובע מחוסר הבנה פשוטה מה זה אהבה בכלל, ומה זה אהבת ה' בפרט. צריך להבין שמי שאוהב את ה', הוא בוכה מרוב געגועים לה', הוא בוכה מרוב חמימות לה', בכי של אהבה, בכי של שמחה. רק היצה"ר מסוגל להטעות את האדם, שמעט רגשות לקב"ה אלו הם אהבת ה' כצורתה. קשה כבר להסביר יותר ברור. למי שמחפש אמת, נראה שכבר ברור לו מדברים אלו, שאהבת ה' זהו עולם נשגב, פנימי, ועמוק מאד שצריך הרבה הרבה יגיעה לקנותו.

כא

והנה יש אחרים שהיצה"ר מפתה אותם בלשונו החלקלקה ואומר להם שיש להם על מה שיסמוכו, על דברי החינוך שהובאו לעיל וז"ל, "וכיצד יגיע האדם לאהבה, הוא ע"י התורה וכדאיתא בספרי (ואתחנן פיסקא לג), "לפי שנאמר ואהבת איני יודע כיצד אוהב את המקום? ת"ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך על לבבך. שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם. כלומר, שע"י ההתבוננות בתורה יכיר את גדלותו של הקב"ה שאין לו ערך ולא קץ, ותתישב האהבה בלבו בהכרח וכו', ויגיע תמיד בבקשת חכמת התורה, למען ישיג ידיעה בה". ובאמת שמפורש בספרי גופא (עקב פיסקא מט), "רצונך להכיר את בוראך, (שע"י הכרת הבורא ירגיש אהבתו כנ"ל) עסוק בדברי אגדה". שהרי הכרת הבורא ע"י לימוד האגדה בפרט, ולימוד התורה בכלל.

אולם מה נאמר ומה נדבר, שענינו רואות שרבים עוסקים בתוה"ק ואינם זוכים לאהבת ה'. ואנו עומדים ותמהים מה זה עשה ה' לנו ככה. ובאמת שאין מקום לתמיה כלל, מכיון שכבר כתבו בספה"ק, שכל סגולות התוה"ק לא נאמרו אלא בעוסק בה לשמה. וכבר כתב המהר"ח"ו שמי יערב לבו לומר שעוסק בה לשמה. ולכך, כיון שאיננו זוכים לעסוק בתוה"ק לשמה כראוי, לכך אין אנו משיגים את הסגולות שנאמרו לעוסק בה. ולכך בשביל לקנות אהבת הבורא אין די לנו בעסק התורה גרידא, אלא אנו זקוקים לעצות נוספות, כמ"ש הרמב"ם, "כיצד הדרך לאהבתו" וכו', ולא כתב שסגי בעסק התורה גרידא. ולכך כל אדם צריך לחפש לו עצות בספה"ק, כיצד יזכה לאהבת ה', לבד מעסק התוה"ק שהוא הבסיס לכל קנין אמיתי, ובלעדיו אי אפשר לקנות כלום. אולם אנו צריכים רפואה וסמי רפואה, כמ"ש הגר"א שבמקום שהתורה איננה כראוי, אזי צריכים סמי רפואה,

שהם העצות המבוארות בספה"ק, ונבארם להלן.

כב

והנה רבים וטובים שהיצה"ר הצליח לבלבל אותם לגמרי בעבודת ה', הם אינם יודעים איפה להתחיל, ואיפה לגמור. הם לומדים הרבה ספרי מוסר, והם רואים הרבה ענינים חשובים שצריך לעבוד עליהם, והם יודעים בעצמם שהם באמת לוקים בחסר בענינים אלו, ובכל אחד מענינים אלו הם צריכים תיקון. אולם הם לא יודעים באיזה ענין להתחיל, ובאיזה ענין להמשיך. אין הם מסוגלים לסדר לעצמם סדר בצורת העבודה. נוסף על כך, מידי פעם הם רואים וקוראים חומר של אנשים שרוצים לזכות את הרבים, וכל אחד מעורר לתקן ענין מסוים. זה מעורר על לשה"ר, וזה מעורר על דיבור בביהכנ"ס, וזה מעורר על "אמן יהא שמיה" בקול רם, וזה מעורר על לימוד הלכות שבת, וזה מעורר על צניעות, וזה מעורר על כניסת שבת בזמן, וכו' וכו', והם מנסים להתחזק בכל דבר שמעוררים אותם, אולם אין כאן סדר וצורה, והם מגששים באפילה איך הולכים ומתקדמים עם כל המטען הזה. זה דבר שסובלים ממנו רבים ממבקשי ה', וצריך לבאר ולהבהיר את הדברים בצורה ברורה, בכדי שיבינו את הצורה והמבנה הנכון של עבודת ה'. וכשיבינו את צורת העבודה האמתית, יכולו לסדר את כל הפרטים במקומם הנכון.

הפרטים בעבודת ה' הם רבים מאד מאד לאין ספור. צריך להבין את הפנימיות של כולם, את התוכן הפנימי, את התכלית של כולם. וכשיובן התכלית של הכל נבין את הפרטים באור בהיר יותר, ונבין את מקומו של כל פרט כיצד הוא מצרף עם רבים כמותו להביא את האדם לתכלית. ולכך, בתחילת כניסת האדם לעולם של עבודת ה', מוכרח שיהיה לו ברור בירור גמור מה התכלית של העבודה הזאת, להיכן העבודה הזאת מוליכה אותו. ולאחר שהבין את התכלית, עליו להבין כיצד כל פרט מקרב ומביא את האדם לתכלית.

- [בלבבי משכן אבנה - ח"ה](#) [1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur> לבדו-היות-האדם-לבדו

Links

[1] <https://bilvavi.net/bilvavi.hey>